

ANOTACE

Navrhujeme městský park založený na výrazném konceptu tří prvků – altán, pyramida a jezero. Trojice zmíněných útvarů je organicky propojena s hlavní promenádou v parku. Tento celek tvoří společenské těžiště parku, které ovíjí široká cesta oválného tvaru. Centrální ovál definuje park jako svébytný prostor s vlastním programem. Hlavní promenáda spojuje významné veřejné objekty a instituce v přímém sousedství parku. Hlavní vstupy do parku mají podobu městských bosketů. Hlavní bosket - galerie je rozprostřen mezi budoucí filharmonií a kostel. Mimo centrální ovál lze vstoupit do prostoru "Židovských zahrad" a "Zahrad u nemocnice" s odlišným měřítkem a specifickou atmosférou.

NÁVRH

Návrh mění druhou největší parkovou plochu v Ostravě v hodnotný městský park založený na silném konceptu tří prvků – altán, pyramida a jezero, které jsou vázány na hlavní promenádu parku a nacházejí se v těžišti centrálního oválu.

Ovál je silným sjednocujícím motivem. Definuje park jako svébytný prostor s vlastním programem. Tvarově jednoduchý ovál umožňuje zvýraznit jej červenou barvou a současně do těžiště parku vstoupit s jinými tvarově složitějšími prvky. Ovál je hlavní okružní cestou parkem, jeho šířka pojme různé druhy pohybu i prostor pro umístění laviček.

Hlavní promenáda jako prolamovaná diagonála vystupuje z bosketů a přechází přes ovál. Promenáda odkazuje k důležitosti propojení parku s významnými veřejnými objekty v okolí. Výtvarně je v kontrastu s oválem, v kterém působí jako prasklina, která do parku vnáší jiný druh pohybu. Prasklina se směrem do středu parku zvětšuje a v její nejširší části se vylupuje, vznáší, střecha altánu. Na promenádě jsou v rozšířených částech s exponovaným výhledem volně rozmístěna křesílka.

Velkorysý altán má podobu decentně prolamované betonové desky, která je vynášena subtilními černými kovovými sloupy. Sloupy jsou jako stromy v parku rozmístěny nepravidelně. Pod střechou je navržena kavárna se zázemím a dubové krystaly, pobytové platformy, herní prvky, lehátka při sledování videoprojekce na střeše altánu či příležitostně pódia pro pořádání komorních vystoupení.

Dlouhé jezero vybíhá z bosketu-galerie přes pobytové betonové schody až ke středu parku. Východní hrana jezera lemují historickou osu parku, z které lze přes tři mělké zatravněné terasy sestoupit k hladině. Na terasách jsou vsazeny stromy a pod nimi umístěna lehátka. Západní hranu jezera definuje promenáda. Z jejího zalomení se jako protiklad vůči východnímu městskému břehu začíná odehrávat rozvolněný přírodní břeh s mělkým litorálem, do kterého se z promenády zapichují betonové lístky. Vodní hladina jezera protéká pod oválem, z kterého je na jezero umožněn krásný výhled.

Pyramida hmotově doplňuje jezero a její ostrý tvar je výtvarně v souladu s altánem. Zvedá se do výšky 3 m a její šikmé zatravněné svahy slouží k jinému druhu posezení v trávě než palouky na rovině. Svahy pyramidy nabízejí výhled přes jezero do parku, k altánu a na volný palouk na JV, kde lze využít pyramidu jako přírodní amfiteátr pro neformální umělecká vystoupení.

Hlavní vstupy do parku mají podobu městských bosketů s pravidelnými řadami stromů v mlatu, které jsou prostoupeny původními dřevinami. Jsou zde navrženy řady laviček, dubové krystaly a dostatek prostoru pro příležitostné umístění stánků či výstavních panelů. Bosket – galerie u ulice 28. října přechází u Domu kultury v příjemnou piazzettu.

Mimo centrální ovál lze vstoupit do specifických Židovských zahrad, Zahrad u nemocnice a věkově rozmanitých dětských hřišť. K Židovským zahradám je přistoupeno velmi pietně, nově jsou zde vloženy pouze linie záhonů a pěšin s odpočívadly. Obdobný motiv, a však v jiné formě, je použit i v prostoru Zahrad u nemocnice, kde se přelévá až do areálu nemocnice.

Před výhledem z koncertní haly je navržen umělecký palouk využitelný pro open-air koncerty. Kavárna v objektu koncertní haly je s parkem propojena přes lístkový háj, který navazuje na zde navrženou rozvolňující se dlažbu.

Silný koncept založený na výrazných motivech považujeme za důstojné vyrovnání se s historií místa, vyjádření respektu k odkazu Dr. Milady Horákové a adekvátní reakci na výraznou stavbu koncertního sálu filharmonie.

Návrh zcela respektuje názory a požadavky občanů.

DOPLŇUJÍCÍ INFORMACE

KAVÁRNA

Kavárna je prosklenou fasádou celoročně propojena s parkem. V letních měsících se pak předpokládá rozšíření jejího provozu pod celou střechou a dále do parku. Kavárna komunikuje skrze diagonálu a listový háj s kavárnou navrženou ve filharmonii, a však charakterem jde o jiný typ provozu, méně spjatý s vlastním objektem. Návrh předpokládá velkou návštěvnost parku, která bude vyžadovat dva stále provozy služeb se sociálním zázemím. Tento předpoklad je v souladu s výsledky "participace veřejnosti".

ALTÁN - VIDEOPROJEKCE A VIDEOMAPPING NA STŘEŠE

Velká hladká betonová střecha altánu je zamýšlena k využití na videoprojekci či videomapping. Programy videoprojekce lze sestavit s ohledem na historii místa, respektive historii Ostravy nebo jako program o životě Dr. Milady Horákové. Videomapping pak může být součástí uměleckého programu parku.

PROPOJENÍ PARKU S CENTREM OSTRAVY

Návrh předkládá úvahu o pohodlném pěším propojení sadu Dr. Milady Horákové s centrem města Ostravy, a to přes ulici Stodolní, na kterou již dnes navazuje podchod pod vlakovou tratí, a dále po ulici Nemocniční, po které lze pokračovat až k hlavnímu vstupu do Městské nemocnice, u kterého se staví nový parkovací dům. Na ulici Nemocniční dnes navazuje obslužná silnice v areálu nemocnice, která vede k objektu trafostanice na hranici parku. Lze však předpokládat, že obslužná silnice nemusí být součástí uzavřeného areálu, ale může se stát veřejnou komunikací, aniž by to vážně narušilo provoz Městské nemocnice a že objekt trafostanice může být přemístěn nebo nahrazen menším objektem. Park by tak získal důležité pěší propojení s centrem Ostravy a hlavním vstupem do Městské nemocnice. _

VEGETACE

Téměř stejnověká zapojená struktura stromového patra s minimem prosvětlených pasáží, které by podpořily zvolený koncept krajinné dominanty jezera s nově definovanou cestní sítí je v návrhu po etapách postupně probírána. V první etapě budou v souběhu se stavbou vykáceny dřeviny nacházející se v kolizi se stavbou nové cestní sítě a nového vodního prvku. Zároveň budou vykáceny stanovištně nevhodné recesivní jehličnaté dřeviny zápojových forem. U ponechaných dřevin budou provedena nutná ošetření a zlepšeny podmínky pro další vývoj. S časovým odstupem (10-20 let) v období, kdy vysazené stromy dospějí do forem definujících nové kompoziční záměry parku, budou odstraněny dřeviny s nižší vitalitou a estetickou hodnotou (na platformě aktualizovaného dendrologického průzkumu). Se zvoleným záměrem se v návrhu snažíme také redukovat poměrné rozvinuté keřové patro při respektování udržitelnosti místní fauny. Nové výsadby budou voleny velmi střídavě s ohledem na budoucí záměr prosvětleného porostu. Výsledkem dokončení etap probírek by měl být park jehož nové architektonické dominanty a jasně definovaná cestní síť jsou podpořeny rozvolněnými kulisami stromového patra. Nové výsadby stromů budou doplněny o domácí i introdukované dřeviny, které napomohou zatraktivnit stávající poměrně střídavou druhovou skladbu. Budou vysazeny stromy obohacující obrazy parkové krajiny jak ve vegetační sezóně (textura olistění, odstíny rašení, odstíny opadu, kvetení), tak také v zimním období (zbarvení kůry, struktura větvení korun) jako např. platan javorolistý (*Platanus acerifolia*), jerlín japonský (*Sophora japonica*), jasan úzkolistý (*Fraxinus angustifolia* 'Raywood'), dub letní (*Quercus robur*), javor babyka (*Acer campestre*), třešeň ptačí (*Prunus avium* 'Plena'), lípa plstnatá (*Tilia tomentosa*), břestovec západní (*Celtis occidentalis*) apod. Stromy vysazované do nestmelených povrchů bosketu budou zakládány do speciální strukturovaných substrátů. V návrhu je výrazně posíleno bylinné patro parku. V prostoru navrhovaného jezera je východní povlovný břeh pokryt litorálním travobylinným společenstvem. Při východní hranici parku je zvolena koncepce dlážděných pásů členěná pruhy tvalkových záhonů, která se přelívá i do prostoru nemocniční zahrady. Jsou tvořeny směsí robustních extenzivních bylin, okrasných trav a cibulovin, které svojí texturou a proměnlivou barevností kontrastují s monotóním pravidelně udržovaným trávníkem respektive zpevněným povrchem. V západní části jsou do schématicky obnovené struktury zaniklých židovských hřbitovů vloženy obdobné členící lineární prvky dotvářející "vlny" pro odpočinková plovoucí mola.

REALIZACE, PROVOZ A ÚDRŽBA JEZERA

Jezero jemně klínovitého tvaru tvoří volná vodní hladina s výměrou 2 400 m², východní přírodní břeh s litorální částí, šterkovými plážemi a bylinnou vegetací má plochu 1200 m². Fauna a flóra přírodního jezera vnesou do parku nová společenstva, která budou mít příznivý vliv na biodiverzitu parku. Zajímavá společenstva se dají očekávat ve stinné části pod centrálním oválem. Odpar z hladiny a vysoká evaporace rostlin v litorálu budou mít příznivý vliv na mikroklima parku. Jezero bude vyhloubeno a část vytěžené zeminy bude použita na zřízení kopce – pyramidy. Dno jezera bude zřízeno z nepropustné jílové vrstvy, kterou lze použít i na předpokládané šterkopísky. Zejména zpočátku je třeba počítat se ztrátami průsakem v řádu jednotek m³ za měsíc. Tyto ztráty se budou v průběhu času snižovat. Jezero bude napuštěno vlastním vrtem. Lze předpokládat, že na dané lokalitě bude potřeba zřídit vrt hloubky cca 200 m. Z vrtu bude jezero dle potřeby i dopouštěno. Do jezera bude svedena dešťová voda ze střechy altánu ve středu parku a z centrálních zpevněných ploch. Předpokládáme průměrný, nerovnoměrně rozložený, roční přítok dešťové vody 330 m³. Po dohodě lze do jezera svést dešťovou vodu i z přilehlého Domu kultury a roční přítok tak navýšit. Dešťová voda bude do jezera přivedena v prostoru litorálu s vegetací, což zajistí její předčištění před přítokem do prostoru s volnou hladinou. Odpar z hladiny a evapotranspirace bude znamenat v suchých letních měsících ztráty i více než 5 m³ denně a hladina by tak bez dopouštění zaklesla za měsíc o více než 50 cm. Dopouštění bude realizováno ze zmíněného vrtu. Nadměrný přítok dešťové vody bude regulován přepadem do podzemního vsaku v prostorách parku. Hloubka vody bude v minimálně 1/3 zátopy dosahovat 1,5 metru, tak aby v letních měsících nedocházelo k přehřívání vody, respektive ke vniku anoxických podmínek a hygienická závadnost vody. Vodní plocha bude vyžadovat pravidelnou údržbu zahrnující dopouštění vody, každoroční údržbu litorální části zejména její vegetace, čištění zátopy od sedimentu v odhadované frekvenci 10-20 let a běžné čištění vodní plochy od odpadků a přilehlých betonových prvků od nárůstu řas. Jezero není zamýšleno jako koupací, a však v horkých letních měsících se předpokládá využití mělkého litorálu k dětským hrám a využití nejnížší terasy ke svlažení nohou ve vodě. V zimě pak lze jezero za mrazivého počasí využít k bruslení.

NÁKLADÁNÍ S VODOU

Návrh počítá s efektivním hospodařením s povrchovými vodami. Plocha střechy altánu je svedena do retenčních nádrží, které budou na pojeny na vodní dotační systém centrální vodní plochy. Na systém budou také napojeny hlavní pěší tahy s nepropustným povrchem (viz výše). Veškeré ostatní zpevněné plochy a komunikace jsou se předpokládají s propustným povrchem nebo jsou odvedeny do přilehlých vegetačních ploch.

MOBILIÁŘ

Odpočinkový mobiliář se v parku uplatňuje v několika formách. V prostoru promenádního oválu jsou situovány početné liniové skupiny opěradlových parkových laviček. Obdobný mobiliář je také uplatněn na plochách vstupních bosketů, na odpočívadlech u běžných cest a v zahradách u nemocnice. V centrální části území v návaznosti na atraktivní břehy jezera je distribuován mobilní nábytek ve formě křesel a lehátek. Dlouhé dřevěné sedací lavice jsou navrženy na mělkých betonových terasách u bosketu. Běžné kavárenské sety jsou navrženy pod střechou v návaznosti na objekt kavárny. Netypové prvky elipsovitých mol jsou rovnoměrně umístěny v prostoru židovských zahrad. Zvláštní kategorii mobiliáře jsou artefakty odpočinkových krystalů. Jedná se o výtvarné alternativní ocelové konstrukce s dubovým opláštěním. V prostoru nábrežní hrany litorálního pásma a navazující ploše lístkového háje jsou rozmístěny betonové prvky ve tvaru vzdušného routového štítu, které jsou také využitelné k pobytu.

OSVĚTLENÍ

Promenádní ovál a nová komunikační osa při nemocničních zahradách je v návrhu osvětlena stožárovými sloupy (výška 10 m) s konzolovými zdroji. Cestní síť druhého řádu a boskety budou osvětleny standardními parkovými stožáry VO (výška 5m). Osvětlení hlavní diagonály bude zajištěno zemními zdroji osvětlení (bodové, lineární) a scénickým osvětlením centrálního altánu a vytipovaných solitérních stromů.

SOCHY

Všechny stávající sochy, vyjma akcentu Vítězství práce, budou v parku zachovány. V návrhu se pokoušíme posunem lépe zakomponovat sochu Constructtivo v severovýchodní části parku. Socha Jogín je nově přesunuta, tak aby její umístění vůči komunikaci odpovídalo autorskému záměru.

MATERIÁLOVÉ ŘEŠENÍ

Návrh pracuje se zcela novou strukturou cestní sítě. Dominantní ovál tvoří kapacitní promenádní komunikace. Její povrch je zpevněn komfortním pigmentovaným asfaltobetonem. Šest metrů široký koberec je schopný pojmout také periferní zónu pro situování velkého počtu odpočinkového mobiliáře a zdrojů VO. Dominantní diagonální promenáda propojující nástupní prostor při ulici 28. října s centrálním odpočinkovou část s altánem, která ústí do západní poloviny ulice Várenské je pokryta kamennou řezanou dlažbou podmíněnou dominantní obytnou funkcí a předpokládaným vysokým pěším provozem. Nástupní prostory s baldachýny formálních bosketů jsou v návrhu svázány přírodním povrchem mechanicky zpevněného kameniva, který respektuje rekreační a provozní funkci těchto dílčích částí parku. Síť chodníků, která navazuje na hlavní provozní kostru a propojuje významné společenské a provozní uzly parku, tvoří jasně definované pásy z česaného betonu. Prostor Židovských zahrad je členěn šlapákovými pěšinami. Obdobný materiál, avšak jiný způsob kladení, se objevuje v prostoru nemocniční zahrady a prostoru dětských hřišť. V ploše lístkového háje je uplatněn pochozí štěrkový trávník s vloženou těkající mozaikou čtvercové řezané kamenné dlažby (pokračující motiv úprav navazujícího exteriéru Domu kultury).

ETAPIZACE

Realizaci parku je možné rozdělit do 2 - 4 realizačních fází dle logických stavebních objektů a celků v rámci návrhu. Ošetření, kácení a výsadby v rámci koncepční obnovy vegetace musí být předem harmonizovány se stavební činností dle konkrétní a aktuální situace. Postupné odstraňování dřevin předpokládáme rozdělit do 2 - 4 etap.